

In hoeverre is voorlezen toegestaan tijdens de afname van de cspe's?

Het onderzoek van inspectie naar de kwaliteit van de afname van het cspe 2019¹ vermeldt de volgende aanbeveling:

Aanscherping van de instructie voor de examinerator

Het CvTE dient in de instructie voor de examinerator expliciet een richtlijn op te nemen over het voorlezen van de opdrachten door de examinerator. Op dit moment is hierover niets opgenomen. Dit leidt tot onduidelijkheid bij de scholen en kan leiden tot ongelijke condities waaronder het examen wordt afgenomen.

Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) geeft hieraan als volgt gehoor:

De teksten in het cspe mogen worden voorgelezen, mits dat op neutrale toon gebeurt.

Toelichting:

In de beroepspraktijk worden instructies veelal niet schriftelijk verstrekt. Leidinggevenden kiezen een vorm die past binnen de bedrijfsvoering van de organisatie en die aansluit bij wat de werknemers in de praktijk moeten doen. De instructies worden op verschillende manieren gegeven. De vorm kan onder meer zijn: een mondelinge instructie, een filmpje, een animatie, een instructie op papier of een combinatie daarvan. Mondelinge instructie is daarbij een veelgebruikte vorm.

Het vmbo bereidt leerlingen voor op het mbo en op hun toekomst als beroepsbeoefenaar. Daarom kent het vmbo, naast algemene vakken, een beroepsgerichte component met beroepsgerichte profielvakken en beroepsgerichte keuzevakken. Het cspe beoogt voor het profielvak een examenvorm te zijn gericht op (simulaties van) beroepssituaties, waarin van leerlingen gevraagd wordt te handelen als toekomstige werknemers. Bij de beoordeling van het cspe ligt een zwaar accent op de handelingsvaardigheid van de leerling. De vorm waarin de informatie vooraf aan de leerlingen wordt verstrekt is bij het cspe dan ook niet de bepalende factor. Om die reden is de vorm waarin de benodigde informatie aan de leerling wordt verstrekt bij de cspe's niet voorgeschreven. Dat verklaart ook waarom de laatste jaren steeds meer instructiefilmpjes bij de cspe's worden meegeleverd. De examinerator kan daarvan gebruik maken. Tenzij anders vermeld in de Instructie voor de Examinerator heeft de examinerator dan nog de keuze om opdrachten schriftelijk te verstekken dan wel voor te lezen. Voor de hand ligt dat de examinerator bij het cspe zijn leerlingen niet met een nieuwe instructievorm confronteert.

Om alle leerlingen in dezelfde uitgangspositie te plaatsen mag de examinerator niet afwijken van de informatie uit de examendocumenten. Het taalgebruik daarin is afgestemd op de vakinhoud van de profielvakken en op de taalvaardigheid die van de leerlingen verwacht mag worden. Leerlingen mogen niet meer, maar ook niet minder informatie krijgen, dan de informatie uit de examendocumenten (inclusief filmfragmenten en vragen/opdrachten in Facet). Om dezelfde reden moet het voorlezen op neutrale toon gebeuren.

NB

Het bovenstaande geldt alleen voor het beroepsgerichte deel van het curriculum en geldt daarom uitsluitend voor het cspe en niet voor andere centrale examens. In dit opzicht verschillen de cspe's van de centrale examens in de algemene vakken. De centrale examens in de algemene vakken kennen voor leerlingen met een leesbeperking een verklankingsmogelijkheid. Voorlezen is daarom bij de centrale examens in de algemene vakken niet toegestaan.

¹ Het '[Themarapport 'Cspe examineratoren doen ertoe'](#) van inspectie is een bijlage bij de '[Kamerbrief over toetsing en examinering in voortgezet onderwijs 2019](#)' van 4 februari 2020.